

Planteavl 1906.

Af Statskonsulent *K. Hansen.*

Den Pengeværdi, hvortil Landets Høst er opgjort, har for de sidste 10 Aar været saaledes (angivet i Mill. Kr.):

Aar	Værdi af Høsten uden Halm		Halmens Værdi		Høstens samlede Værdi		
	Jylland	Øerne	Jylland	Øerne	Jylland	Øerne	Hele Landet
1897	158.2	161.7	27.0	26.7	185.2	188.4	373.6
1898	166.4	161.5	33.9	31.4	200.3	192.9	393.2
1899	159.0	159.5	28.1	24.4	187.1	183.9	371.0
1900	163.5	156.0	30.4	25.9	193.9	181.0	374.9
1901	179.4	158.4	32.0	29.6	211.4	188.0	399.4
1902	193.3	166.4	33.1	25.2	226.4	191.6	417.0
1903	190.8	172.9	31.2	24.0	222.0	196.9	418.9
1904	191.7	185.2	27.1	22.5	218.8	207.7	426.4
1905	194.9	197.1	30.0	27.7	224.9	224.8	449.7
1906	213.1	191.3	35.8	30.5	248.9	221.8	470.7
Gennemsnit	181.0	171.0	30.9	26.8	211.9	197.7	409.5

Hvis man betragter Gennemsnittet af de sidste 10 Aar som »Middelhøst« i Henseende til Værdien, kommer Høsten i 1906 saaledes som Helhed og saa vel for Jylland, som

for Øerne langt over Middelhøst, og har i det hele bragt langt den største Pengeværdi, noget Aars Høst hidtil er opgjort til. Sammenlignet med 1905, der indtil da frembød den største Pengeværdi, udviser 1906 et Merudbytte svarende til 21 Mill. Kr. Dette Merudbytte vilde have været endnu noget større, hvis Kornpriserne havde været uforandrede. Men Kapitelstaksterne — hvorefter Høstens Pengeværdi berægnes — vare som bekendt en Del lavere for 1906 end for 1905, nemlig for Rug henholdsvis 10.51 og 11.41 Kr., for Byg 10,30 og 10.54 Kr., for Havre 7.29 og 7.77 Kr. og for Hvede 11.44 og 12.71 Kr. For Jyllands Vedkommende gaar Høstværdien for 1906 langt (24 Mill. Kr.) over, hvad der tidligere er kendt for denne Landsdel, medens Øerne komme lidt (3 Mill. Kr.) under 1905, der gav den værdifuldste Høst, der kendes for Øerne.

Det maa dog erkendes, at dette talmæssigt set særdeles smukke Hovedresultat af Høsten svækkes betydeligt af den Omstændighed, at en meget anselig Part af Merværdien for 1906, sammenlignet med de foregaaende Aar, hidrører fra en forholdsvis stor Forøgelse af Halmudbyttet. Naar 1906 overgaar 1905 med 21 Mill. Kr., da ses det, at opad imod Halvdelen heraf, nemlig ca. 9 Mill. Kr., skyldes Halmens Merudbytte.

Hvad de enkelte Afgrøder angaar, da blev Rugen i Efteraaret 1905 gennemgaaende saaet lidt senere og i mindre bekvem Jord end ønskeligt. Fra August var Jorden overmættet med Vand, og September gav saa rigelig Regn, at Jorden vedblev at være vaad. Spiringen forløb derfor langsomt, og i de egentlige Efteraarsmaaneder var Udviklingen kun langsom. Heldigvis vedvarede det forholdsvis milde Vejr længe, og Rugen vedblev at gro December Maaned igennem. Vinteren blev mild, og Foraaret kom tidligt og bragte høj Temperatur og nogenlunde tilstrækkelig Regn. En kold Periode i sidste Halvdel af April bidrog vistnok til, at Rugen gav flere Straa end ellers vilde have været Tilfældet, saa at den blev passende tæt. Blomstringen foregik tidligt og

under gunstige Vejrforhold. Den holdt sig gennemgaaende bedre oppe end sædvanligt. Høsten blev i Hovedsagen tilendebragt inden den stærke Regnperiode i August, saa at den for største Delen kom godt i Hus. Den indhøstede Mængde af Rug var 4.8 Mill. Tdr. imod 4.9 Mill. Tdr. i 1905, 4.2 i 1904, 4.9 i 1903 og 4.8 Mill. Tdr. i 1902. Sammenlignet med det forudgaaende Femaar var Rug-høsten bedst i Kjøbenhavns, Frederiksborg, Præstø, Vejle og Aarhus Amter med $\frac{1}{2}$ —1 Fold mere end Gennemsnittet af 1901—1905. Kun paa Bornholm gav Rugen mindre (1.3 Fold) end i nævnte Aarrække. Af Sygdoms- og Insektangreb hjemsøgte den ikke i fremtrædende Grad.

Den officielle Høstberetning indeholder interessante Oplysninger om, hvorledes Foldudbyttet fordeler sig paa Sognene. Herefter høstedes der i Gennemsnit for det anførte Antal Sogne det vedføjede Antal Fold (Tdr. pr. Td. Ld.):

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
	Sogne.	Sogne.	Sogne.
Indtil 5 Fold	»	64	64
6—10 —	124	651	775
11—15 —	558	252	810
over 15 —	22	11	33

Det ses heraf, at ingen Sogne paa Øerne, men et ikke ganske ringe Antal i Jylland i Gennemsnit for hvert Sogn har haft højst 5 Fold. Det overvejende Antal jyske Sogne har haft mellem 6 og 10 Fold, medens Flertallet af Øernes Sogne har haft mellem 11 og 15 Fold. Kun et lille Antal Sogne har haft over 15 Fold. Det gennemsnitlige Foldudbytte var iøvrigt for Øerne 12.0, for Jylland 8.3, for hele Landet 9.6, medens de tilsvarende Tal i Gennemsnit for Femaaret 1901—05 vare henholdsvis 11.7, 7.9 og 9.3.

I denne Forbindelse skal nævnes, at Statens Planteavlssudvalg i Juni 1906 udsendte »19. Meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur«, der gengiver Hovedresultaterne af 10 Aars Dyrkningsforsøg med for-

skellige Rugsorter (1895—1904)*). Meddelelsen bekræfter tilfulde Rigtigheden af de ved lignende Forsøg tidligere indvundne og tidligere offentliggjorte Resultater, at Brattingborg-Rugen (den hidtil saakaldte »Bretagne-Rug«) i Gennemsnit for alle Aar og Forsøgsstationer har givet det største Udbytte af saa vel Kærne som Halm, og at den ikke ved nogen Station er overgaaet af nogen anden Sort, men tillige, at den lidt mere stivstraaede, lys- og storkornede Petkus-Rug meget nær har givet lige saa stort Udbytte. I Betragtning heraf er det tilfredsstillende at se, at det for Tiden næsten udelukkende er disse to Rugsorter, der vinde Udbredelse, særlig gennem Planteavlsudvalgene. Forhaabentlig ville disse to Sorter snart have fortrængt al den ubestemte, for en væsentlig Del vistnok alt for lidt ydende Rug, der endnu optager en meget stor Del af Landets Rugareal.

Samtidig med denne Forbedring naar man forhaabentlig snart at faa gennemført en anden Hovedbetingelse for at forøge Foldudbyttet af Rugmarkerne, nemlig rettidig Saaning. De senere Aar have bragt kendelig Fremgang i denne Henseende, selv om Vejrforholdene i Efteraaret 1905, som anført, gav Anledning til nogen Forsinkelse af Saatiden. Umiddelbart før Rugsaatid 1905 udsendte Statens Planteavlsudvalg »16. Meddelelse fra Statens Forsøgsvirksomhed«, der meddeler Hovedresultaterne af Saatidsforsøg med Rug i Aarene 1899—1904**). Ogsaa denne Meddelelse bekræfter den tidligere »foreløbige Meddelelse« om Saatidsforsøg med Rug og viser, at paa lette Sandjorder bør Rugen saaes meget tidligt, allerede i Slutningen af August eller senest omkring 1. September, at rettidig Saaning paa lettere Lermuld i middelgod Drift falder i September Maanedes anden Uge, medens gode, lermuldede Jorder, der stald-

*) Udførlig Beretning om disse Forsøg foreligger nu i »Tidsskrift for Landbrugets Planteavl«, 14. Bd., og som Særtryk i Boghandelen.

**) Hovedberetningen findes i »Tidsskrift for Landbrugets Planteavl« 13. Bd., og i Boghandelen.

gødes til Rug, bør tilsaaes i tredie Uge af September, maa-ske snarest — i alt Fald i Landets mildere Egne — ved Udgangen af tredie Uge.

Hveden blev ligesom Rugen for en stor Del saaet i temmelig ubekvem Jord og i ikke faa Tilfælde senere, end hvad der maa anses for rettidigt. Som Regel stod den dog ganske godt i Foraaret. Senere maatte den døje adskillig Modgang. Hist og her, særlig paa Lolland og Falster, tyndedes den ud af Kornets Blomsterflue. Følelig Nattefrost i sidste Halvdel af Marts skadede sagtens noget. Angreb af Gulrust svækkede den øjensynligt mange Steder og bidrog tillige til, at Tøndevægten ofte blev lav. Den Bundregn, som Hveden er mere taknemlig for end Rugen ved Skridningstiden, udeblev; i de fleste egentlige Hvedeegne blev Juni Maaned endog meget tør. Kærneudviklingen blev gennemgaaende mindre god, og August Maaned meget ustadige Høstvejr skadede Kvaliteten noget. Resultatet blev som Helhed ikke tilfredsstillende. Høst-udbyttet beløb sig til 1.05 Mill. Tdr. (1905: 1.03, 1904: 1.09, 1903: 1.13, 1902: 1.15 Mill. Tdr., altsaa ca. 100,000 Tdr. Hvede mindre end i 1902 og 1903). I visse Egne gav den ganske vist større Foldudbytte, end man har haft i de nærmest forudgaaende Aar, saaledes i Vejle, Aarhus og Randers Amter; men i de stærkt hvededyrkende Egne var Forholdet ikke saa gunstigt, og i vor mest udprægede Hvedeegn, Lolland-Falster, gav den endog kun 12.5 Fold i Gennemsnit imod 13.5 Fold i 1905, 14.9 i 1904, 15.6 i 1903 og 16.5 i 1902.

En saa stærk og regelmæssig Nedgang i Foldudbyttet i det Amt, hvor henved $\frac{1}{3}$ af Landets Hvedeareal findes, fortjener den største Opmærksomhed. Aarsagen ligger næppe ganske klar for Dagen, men bør eftersøges gennem lokale Forsøg og Undersøgelser. En særdeles erfaren Hvededyrker paa Midtjylland bemærker i en Korrespondance til Tidsskriftet, efter at have oplyst, at Hveden, Bygget og Havren næppe vilde give synderlig mere end $\frac{2}{3}$ à $\frac{3}{4}$ af det sædvanlige Udbytte: »Angreb af Plantesygdomme eller Insekter synes ikke at have fundet Sted

i stort Omfang. Men da man har vanskeligt ved at finde en fyldestgørende Forklaring til Kornafgrødernes i høj Grad skuffende Kærneudbytte, er man formentlig henvist til at regne med Muligheden af, at Sædmarkerne kunne have været hjemsøgte af Sygdomsangreb, der have unddraget sig Opmærksomheden.»

Det er i det hele paafaldende og lidet opmuntrende at lægge Mærke til, hvor ringe Fremgang der i en lang Aarrække har været i Hvedens Ydeevne netop paa Lolland-Falster. Med Udelukkelse af de daarlige eller mindre gode Hvedeaar: 1876, 1881, 1888, 1894, 1898 og 1901, efter hvilken Udelukkelse man faar temmelig »normale« Hvedeaar, har Maribo Amt haft følgende Antal Fold i de vedføjede Perioder:

1875—1882 incl.	12.1	Fold.
1883—1890 —	13.3	—
1891—1900 —	14.6	—
1902—1906 —	14.6	—

I Gennemsnit for det sidste Femaar er der saaledes ingen Fremgang i Sammenligning med det forudgaaende Tiaar, hvad man dog af flere og nærliggende Grunde vilde være berettiget til at vente. Da der ikke er nogen rimelig Grund til at forklare denne udprægede Stagnation ved, at Grænsen for Hvedens Ydeevne i Landets bedste Hvedeegne skulde være naaet ved 14—15 Fold, ligger det nær at tænke paa saadanne Forhold som Gødnings-spørgsmaalet, Renbrakkens Indskrænkning til Fordel for Halvbrak og »benyttet Brak«, Saatiden, særlig Saaning efter Sukkerroer m. v. Men hertil maa muligvis føjes Spørgsmaalet om Sort og Stamme af Hvede. Meget interessante Forsøgsresultater, der i den nærmeste Fremtid ventelig ville foreligge for Offentligheden, give begrundede Forhaabninger om, at en Opgang i Hvedefoldene, som den, Square head Hveden i sin Tid bragte vort Landbrug, kan gentage sig.

En Gruppering af Sognene efter Foldudbytte, i Lighed med den for Rugen meddelte, giver for Hveden (1906) følgende Resultat:

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
	Sogne.	Sogne.	Sogne.
Indtil 5 Fold	>	1	1
6—10 —	30	74	104
11—15 —	383	110	493
over 15 —	192	99	291

Det er saaledes et betydeligt Antal Sogne, og forholdsvis mange i Jylland, der i Gennemsnit for hele Sognet er kommet op over 15 Fold.

For Vaarsædens Lægning og første Udvikling vare Vilkaarene særdeles gunstige. April Maanedes første Halvdel bragte fortrinligt Arbejdsvejr, stille, forholdsvis varmt Vejr uden Regn. Jorden faldt udmærket for Redskaberne, og Saaningen foregik for største Delen rettidigt. Sidste Halvdel af Maaneden bragte den for Sædens hurtige Spiring og Vækst fornødne Regn. Maj Maaned bragte ganske ualmindelig frugtbart Vejr med usædvanlig høj Temperatur i Forening med rigelig Regn i hver Uge. Paa Øerne faldt Regnen dog gennemgaaende sparsommere end i Jylland, men dog tilstrækkeligt til, at man i Landets allerfleste Egne gik ud af Maj med de lyseste Forhaabninger. Juni blev mere vekslende fra Egn til Egn. Temperaturen var gennemgaaende normal eller lidt over. Regnen, der i Juni Maaned bliver i saa høj Grad bestemmende for Aarets Høst, faldt i tilstrækkelig Mængde paa Bornholm og Lolland-Falster, nogenlunde tilstrækkelig over Midt- og Vestsjælland og Sydøstjylland. I de øvrige Egne af Landet var Regnen sparsom, og Nordjylland fik endog kun Halvdelen af den for Juni normale Regnmængde. Stærk Regnmangel indskrænkede saa nogenlunde til sidstnævnte Landomraade, hvor tillige Juli Maanedes første Halvdel blev næsten regnløs. For Landet som Helhed blev første Halvdel af Juli alt for tør til at muliggøre en tilfredsstillende Kærneudvikling, om der end var stor Forskel fra Sted til Sted. Vaarsædmarkerne indfriede derfor langt fra de rige Løfter, hvormed Sommeren begyndte, og Kvaliteten led i største Delen af Landet mere eller mindre af Augusts Maanedes

regnfulde Vejr. Som Helhed fik Landet dog ingen daarlig Vaarsædshøst; men man havde med megen Berettigelse ventet mere.

Af toradet Byg indhøstedes der ialt 4.5 Mill. Tdr. mod 4.3 Mill. Tdr. i 1905, 4.6 i 1904, 4.7 i 1903 og 4.7 i 1902, altsaa mindre end i 3 af de 4 sidste Aar. I Sammenligning med det sidste Femaar var Høsten bedst i Kjøbenhavns, Frederiksborg, Vejle og Aarhus Amter med ca. 1 Fold Merudbytte, medens navnlig Lolland-Falster havde næsten 2 Fold under Gennemsnittet af 1901—05, ligesom ogsaa Sorø Amt havde en knap Byghøst. Det gennemsnitlige Foldudbytte var for Øerne 12.5, for Jylland 10.4, for hele Landet 11.9; for Femaaret 1901—05 henholdsvis 12.9, 9.9 og 12.0.

Det indhøstede Kvantum af seksradet Byg udgjorde 1.13 Mill. Tdr. mod 1.04 Mill. Tdr. i 1905, 1.11 i 1904, 1.22 i 1903 og 1.21 i 1902. Af de Amter, hvor Dyrkning af 6-rd. Byg spiller nogen større Rolle, havde Vejle Amt det bedste Resultat med ca. 1 Fold over de sidste 5 Aars Gennemsnit, Frederiksborg Amt ca. $\frac{1}{2}$ Fold over, Kjøbenhavns, Viborg, Hjørring, Ribe og Ringkøbing Amter havde omtrent samme Foldudbytte som for 1901—05, medens Aalborg Amt havde ca. $\frac{1}{2}$ Fold under og Thisted Amt næsten 2 Fold under 1901—05.

En Gruppering af Sognene efter disses gennemsnitlige Foldudbytte giver følgende Resultat:

	Øerne. Sogne.	Jylland. Sogne.	Hele Landet. Sogne.
Toradet Byg:			
Indtil 5 Fold	>	55	55
6—10 —	102	433	535
11—15 —	557	273	830
over 15 —	42	40	82
Seksradet Byg:			
Indtil 5 Fold	>	86	86
6—10 —	45	360	405
11—15 —	320	175	495
over 15 —	50	43	93

I det forløbne Aar har Tystofte Prentice-Bygget vundet stærkt forøget Udbredelse, og at dømme efter forskellige Landboforeningers lokale Forsøg med Bygsorter, er der ingen Tvivl om, at denne Bygsort betinger et Fremskridt i vor Bygproduktion, særlig paa bedre Jorder. En ny Sort af seksradet Byg, Tystofte seksradede Byg, der ligeledes skyldes Forsøgsbestyrer N. P. Niensens lykkelige Haand og sikre Øje, har samtidig begyndt at vinde stærk Udbredelse, kun begrænset ved det disponible Kvantums Størrelse. Efter Forsøg i Kjøbenhavns Amts Landboforening o. a. St. synes denne Bygsort endog i betydelig Grad at overgaa det bedste hidtil kendte seksradede Byg, navnlig paa gode, velgødede Jorder. Hvis dette Byg vil holde, hvad det foreløbig lover, da vil der vistnok adskillige Steder blive Anledning til Overvejelse af Spørgsmaalet seksradet kontra toradet Byg. Spørgsmaalets Afgørelse maa træffes paa Grundlag af lokale Forsøg.

Havren gav et betydeligt Merudbytte i Sammenligning med 1905, idet der nemlig af Hvid og Graa Havre tilsammen høstedes 1.8 Mill. Tdr. mere. Af Hvid Havre var Høstudbyttet 8.4 Mill. Tdr. mod 7.0 i 1905, 8.1 i 1904, 8.5 i 1903 og 8.4 i 1902. For samtlige Landets Amter gav Hvid Havre større Afgrøder i 1906 end i Gennemsnit for Aarene 1901—05. Størst var Merudbyttet paa Bornholm (1.5 Fold), i Vejle Amt (1.3 Fold), Aarhus Amt (1.7 Fold), Aalborg, Hjørring og Ribe Amter (1 Fold) og Viborg Amt (1.4 Fold). For Øerne var Gennemsnitsudbyttet 16.0 Fold, for Jylland 13.4 og for hele Landet 14.5 Fold mod henholdsvis 15.6, 12.4 og 13.5 Fold for Aarrækken 1901—05. Høstudbyttet af Graa Havre var 1.8 Mill. Tdr., i 1905 1.2, 1904 1.6, 1903 1.9 og 1902 1.9 Mill. Tdr. I de fleste af de jyske Amter, hvor denne Havre spiller en større Rolle, gav den lidt mere end i Gennemsnit for det foregaaende Femaar, særlig i Vejle, Ringkøbing og Ribe Amter. Kun i Hjørring og Thisted Amter naaede den knapt nævnte Femaars Gennemsnit. For 1906 var Gennemsnitsudbyttet for Jylland 8.8 mod 8.4 for 1901—05.

En Sognegruppering efter Foldudbytte af Havren giver følgende Resultat:

	Hvid Havre:			Graa Havre:	
	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.	Jylland.	
	Sogne.	Sogne.	Sogne.	Sogne.	
Indtil 5 Fold	>	19	19	47	
6—10 —	9	273	282	258	
11—11 —	246	348	594	132	
over 15 —	431	249	680	36	

Medens for Byggets Vedkommende de to nævnte Tystofte-Sorter saa at sige ingen Konkurrenter have, er der med Hensyn til Havresorter ikke saa stor Sikkerhed for, hvad der i Øjeblikket er det bedste. Derfor har der ogsaa i det forløbne Aar fra forskellige Sider været arbejdet for forskellige Sorters Udbredelse. Paa Grundlag af Resultaterne fra Forsøgsstationerne har »Dansk Havre« efterhaanden vundet stor Udbredelse og sikkert fortrængt megen Havre af tvivlsom Værdi. Side om Side med denne har Ligowo-Havre vundet nogen Udbredelse. I de senere Aar, ogsaa det sidste, har dernæst Trifoliums-Havre fundet Indgang i et ikke ringe Antal Jordbrug. Ikke smaa Partier af White Banner-Havre ere ligeledes blevne udbredt, og endelig har Gul Næsgaard-Havre og sidst Tystofte Gulhvid Havre begyndt at vinde Udbredelse. Det er vel endnu vanskeligt at fastslaa, hvilken af disse der er den bedste; snarere er det saaledes, at flere af de nævnte Sorter ere særdeles gode, saa at man uden stor Fejl kan vælge baade den ene og den anden.

Blandsæden gav et Udbytte af 3.34 Mill. Tdr. mod 3.05 i 1905, 3.28 i 1904, 3.44 i 1903 og 3.39 i 1902.

Rodfrugterne gav som Helhed en meget anselig Høst, men temmelig vekslende efter Rodfrugtarten og fra Egn til Egn. Runkelroeavlen beløb sig for hele Landet til 27.5 Mill. Tdr., i 1905 27.8, 1904 20.1, 1903 25, 1902 17.6 Mill. Tdr. Paa Øerne var Runkelroeavlen i 1906 noget mindre end i 1905, i Jylland derimod lidt større. Gennemsnitsudbyttet pr. Td. Ld. var for hele

Landet 312 Tdr. mod 316 i 1905, 228 i 1904, 284 i 1903 og 200 i 1902.

Af Turnips avledes ialt 27.9 Mill. Tdr. mod 24.9 i 1905, 26.9 i 1904, 28.3 i 1903 og 27.3 i 1902. Forholdet er nogenlunde ens for Øerne og Jylland. Gennemsnitlig avledes der pr. Td. Ld. for hele Landet 290 Tdr., 1905 261, 1904 263, 1903 289, 1902 206 Tdr.

Kaalroerne gav ialt 14.3 Mill. Tdr., hvilket er det største hidtil opnaaede Udbytte af Kaalroer. 1905 avledes der 12.9 Mill. Tdr., 1904 13, 1903 14.2, 1902 12.9 Mill. Tdr. Paa Øerne var Kaalroevævlen betydelig større end i noget tidligere Aar; dette skyldes dog maaske delvis en Tilvækst i Kaalroearalet. Afgrøden pr. Td. Ld. var i Gennemsnit for hele Landet 290 Tdr. (paa Øerne 314, i Jylland 289), i 1905 261, i 1904 263, i 1903 289, i 1902 260 Tdr.

Af Gulerødder avledes der ialt 2.5 Mill. Tdr., hvilket er lidt over de foregaaende Aars Høst. Afgrøden pr. Td. Ld. var i Gennemsnit for hele Landet 199 Tdr. (183 paa Øerne, 209 i Jylland). Dette er vel det største Udbytte pr. Td. Ld. siden 1902; men i Gennemsnit for 1897—1901 var Afgrøden 206 Tdr. pr. Td. Ld.

Sukkerroerne gav et samlet Udbytte af 8.45 Mill. Centner, deraf 8.18 Mill. paa Øerne og ca. 270,000 Ctn. i Jylland. I 1905 var Avlen 9.38 Mill. Ctn., i 1904 6.69, i 1903 8.02, i 1902 5.84 Mill. Ctn. I Gennemsnit for Øerne var Udbyttet pr. Td. Ld. 327 Ctn. mod 364 i 1905, 259 i 1904, 311 i 1903 og 226 i 1902.

Grupperes Sognene efter Roedudbytte pr. Td. Ld., faas følgende Forhold:

	Øerne.	Jylland.	Hele Landet.
	Sogne.	Sogne.	Sogne.
Runkelroer:			
Indtil 150 Tdr.	8	38	46
151—200 —	36	68	104
201—250 —	66	92	158
251—300 —	273	209	482
301—400 —	289	134	423
over 400 —	17	4	21

	Øerne. Sogne.	Jylland. Sogne.	Hele Landet. Sogne.
Kaalroer:			
Indtil 150 Tdr.	12	56	68
151—200 —	29	152	181
201—250 —	46	242	288
251—300 —	118	363	481
301—400 —	82	146	228
over 400 —	7	9	16
Turnips:			
Indtil 150 Tdr.	17	44	61
151—200 —	39	166	205
201—250 —	84	215	299
251—300 —	201	376	577
301—400 —	108	153	261
over 400 —	11	11	22

Til Belysning af Tørstofindholdet i Foderroerne foreligger der et betydeligt Talmateriale, samlet og bearbejdet af Forsøgsbestyrer L. Helweg. Herefter havde Runkelroerne i Gennemsnit af 1087 Tørstofbestemmelser paa Øerne 11.7 pCt. Tørstof, i Jylland 12.6 pCt. i Gennemsnit af 418 Analyser. Dette er baade for Øerne og Jylland lavere end i de 2 foregaaende Aar (1905: Øerne 12.4, Jylland 12.8 pCt., 1904: Øerne 15.3, Jylland 14.0 pCt.). Kaalroerne havde paa Øerne (efter 78 Analyser) 12.9 pCt. Tørstof (i 1905 12.2, 1904 12.9), i Jylland (417 Analyser) 13.1 pCt. (i 1905 12.4, 1904 12.7). Turnips havde paa Øerne (252 Analyser) 9.2 pCt. Tørstof (i 1905 8.9, 1904 10.6), i Jylland (327 Analyser) 9.9 pCt. (i 1905 9.6, 1904 9.8). Gulerøddernes Tørstofindhold har i alle de tilsvarende Tilfælde været henimod 12 pCt., i 1904 paa Øerne dog 13 pCt.

Vejrforholdene vare i det hele meget gunstige for Roerne, om de end hist og her trykkedes noget af Tørken ved St. Hansdags Tid. Naar Afgrødens Størrelse alligevel i mange Tilfælde staar tilbage for 1905, skyldes dette for en ikke ringe Del meget stærke Angreb af forskellige Larver, særlig Knoporme. I Meddelelser fra næsten alle Egne i Landet klages der herover. Betegnende i saa Henseende er en saalydende Meddelelse fra Askoveggen:

»Hos tre af mine Naboer have Knopormene ædt 1 à 2 Tdr. Ld. hvert Sted fuldstændig væk. Paa den ene Mark, som var saaet med Kaalroer og Turnips, fandtes ved Optælling 38 Knoporme lejrede omkring en eneste Plante. Paa den anden Mark, som var saaet med Gulerødder, aad de alt. Marken blev derfor pløjet om sidst i Juli og tilsaaet med Gul Sennep, men da denne var 4—5 Tommer høj, aad Larverne ogsaa denne Afgrøde. Det var kendeligt, at de sildigt saaede Roemarken led mest under Larveangrebet.«

Men hvad der vistnok i højere Grad virkede i Retning af at trykke Roefafgrøderne, var Mangel paa Arbejdskraft til rettidig og tilstrækkelig Pasning af Roemarkerne. For sent udtyndede og daarligt passede Roemarken saas afvigte Sommer alt for almindeligt, og tilstrækkelig Arbejdskraft til Roemarkerne har maaske ingensinde været saa vanskelig at erholde. Hist og her søgte man at overdrage Pasningen til en »Roentreprenør«, der for en fastsat Betaling skulde paatage sig hele Roearbejdet. Dette er sikkert et godt Princip, men ogsaa her gør Vanskeligheder ved at faa Folk sig gældende. Roearbejdet er for Tiden absolut ikke i Kurs hos Landboudommen. Under disse Forhold synes den nærmeste Udvej at være at formindske Roearbejdet og da sætte alt ind paa at faa det mest mulige ud af hver Tønde Land. Og med Nutidens Kendskab til alle Sider af Roedyrkningen er der utvivlsomt noget at vinde ad denne Vej — ved bedre Jordbehandling, rigeligere Gødning, Valg af de bedste Sorter og Stammer, rettidig Saaning og rigtig Fremgangsmaade ved dette Arbejde o. s. v.

En anden Udvej, som i det sidste Aar er kommen paa Tale, gaar ud paa at indskrænke Roedyrkningen og gaa over til en udstrakt Dyrkning af Majs, ikke alene til Sommerstaldfoder, men særlig ogsaa til Vinterfoder i Form af Ensilage. Hvilken Fremtid denne Ombytning har for sig, er det næppe muligt paa Forhaand at sige. Det er ikke usandsynligt, at man i adskillige Tilfælde vil kunne staa sig derved, om det end nok vil vise sig,

at Udbyttet af Majs vil svinge endnu mere efter Sommerens Vejrforhold end Udbyttet af Roerne. Et vigtigt Spørgsmaal her bliver jo ogsaa Mælkeriprodukternes Kvalitet. Men nægtes kan det ikke, at mange af de hidtil foretagne Prøvedyrkninger af Grønmajs have givet meget opmuntrende Resultater. Ved Forsøgsstationerne saa vel som i forskellige Landbo- og Husmandsforeninger har man begyndt at anstille Dyrkningsforsøg med Majs, særlig for at faa nogen Vejledning med Hensyn til Valget af Sorter.

Kartoflerne gav for Øernes Vedkommende nærmest et knapt Udbytte, betydeligt under 1905, og ligeledes lavere end baade 1902 og 1903. I Jylland naaede Udbyttet ikke 1905, men kom højere end i de 4 forudgaaende Aar. Det samlede Udbytte for hele Landet var 7.2 Mill. Tdr. imod 7.6 i 1905, 6.1 i 1904, 6.4 i 1903 og 6.9 i 1902.

Høhøsten var særdeles god, baade i Henseende til Kvantitet og Kvalitet. Ganske vist var Kløveren paa en Mængde Marker i næsten alle Egne af Landet tyndet stærkt ud af Bægersvamp, men de tilbageblevne Bælgplanter i Forening med Græsserne bredte sig saa stærkt som sjældent. Saa vel Ager- som Enghøet indhøstedes i større Mængde end Tilfældet har været i den sidste halve Snes Aar.

Græsningen var tidligt paa Sommeren fortrinlig, men blev i Løbet af Sommeren meget knap.

Virksomheden til Planteavlens Fremme har i alt væsentligt formet sig som en Fortsættelse af de foregaaende Aars Arbejde. Statens Forsøgsvirksomhed har dog for saa vidt været Genstand for en betydelig Udvidelse, som der atter i 1906 er oprettet en ny Forsøgsstation, beliggende ved Studsgaard Station vest for Herning og med et Supplement i Borris. Arbejdet ved denne Station skal fortrinsvis tage Sigte paa de lette Sandjorder, delvis ogsaa de bedre Jorder i Vest- og Midtjylland. Bevillingen til Statens Forsøgsvirksomhed i

Plantekultur var for Finansaaret 1906—07 ca. 154,000 Kr. Selve Forsøgsarbejdet har iøvrigt i Hovedsagen drejet sig om de samme Opgaver som i de nærmest foregaaende Aar. Forskellige af de i Aarets Løb fremkomne Publikationer ere nævnte i det foregaaende. Hertil maa føjes Aarsberetning fra Statens Planteavlsudvalg 1906—07, der giver udførlige Oplysninger om Forsøgsvirksomheden, særlig med Hensyn til dennes Administration, samt den detaillerede Arbejdsplan for Forsøgene, der udførligere end tidligere indeholder Regler for og Anvisninger til Forsøgenes praktiske Udførelse m. m.

De landøkonomiske Fællesforeninger saa vel som talrige lokale Landboforeninger og Husmandsforeninger have som i foregaaende Aar ved deres Planteavlsudvalg sat et omfattende Arbejde ind paa at fremme tidssvarende Plantedyrkning. Gødningsforsøgene have været udførte i lignende Omfang som tidligere, men forskellige nye Spørgsmaal ere dragne ind under Forsøgene. Et betydeligt Arbejde er der udfoldet for at sprede gode Sædevarer, særlig af Korn, Bælgsæd og Rodfrugter. Denne Virksomhed har naaet sin største Udvikling paa Fyn og har sikkert bidraget betydeligt til at højne Høstudbyttet i denne Landsdel. Paa de øvrige Øer, særlig paa Sjælland og Møen, er man dog kommen godt med i dette Arbejde, og i Jylland har man begyndt at tage den samme Sag op. Gennem Forevisningsmarker og Planteavlsudstillinger har man som tidligere søgt at vække Interesse for forbedret Agerbrug. Ligesom De samvirkende fynske Landboforeninger og Foreningen af jyske Landboforeninger har i det forløbne Aar ogsaa De samvirkende sjællandske Landboforeninger antaget en særlig Planteavlskonsulent, nemlig Landbrugskandidat O. H. Larsen. Denne Foranstaltning vil sikkert resultere i et mere planmæssigt og samlet Arbejde i denne Landsdel. Et første Udslag deraf foreligger i Form af en udførlig samlet Beretning om Landboforeningernes Arbejde for Planteavlen paa Sjælland i 1906.
